

Okruhy otázok

na Štátne skúšky z techniky Mgr.- denné

Usmernenie k otázkam:

Konkretizujte aplikáciu odbornej otázky v podmienkach didaktiky technickej výchovy, t.j. konkrétne zarad'te a uved'te možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine techniky.

Materiály a technológie, Grafická komunikácia, Mechanika

Kovy

Základy metalografie:

Kryštalická stavba technicky čistých kovov. Štruktúra zliatin. Poruchy kryštalických mriežok. Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uved'te tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Vlastnosti kovov a ich skúšanie:

Základné vlastnosti kovov. Mechanické skúšky - statické skúšky, dynamické skúšky a skúšky tvrdosti. Skúšky bez porušenia materiálu.

Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uved'te tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Výroba kovových materiálov:

Výroba surového železa. Výroba liatiny a ocele. Výroba neželezných kovov. Hutnícke výrobky a polovýrobky.

Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uved'te tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Teoretické základy tepelného spracovania kovov.

Vznik rovnovážneho diagramu kryštalizácie čistého železa a zliatiny s uhlíkom. Spôsobu a technologické postupy tepelného spracovania.

Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uved'te tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Základné spôsoby ručného obrábania kovov.

Podstata, nástroje a pomôcky, technologický postup, bezpečnosť práce.

Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Strojové opracovanie materiálov - trieskové:

Rezanie, sústruženie, frézovanie, hobľovanie, obrážanie, preťahovanie pretláčanie, brúsenie atď. - podstata, klasifikácia pohybov, stroje a nástroje, obrábané plochy, výhody a nevýhody, využitie v praxi.

Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Prášková metalurgia.

Výrobky. Výhody a nevýhody. Technologický postup.

Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Tvárnienie kovov a zliatin.

Tvárnienie za tepla a za studena. Objemové a plošné tvárnienie. Použitie v praxi.

Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Odlievanie kovov a zliatin.

Postupy výroby odliatkov z kovov a zliatin. Druhy foriem a ich použitie. Použitie odlievania v praxi (výhody a nevýhody odlievania kovov).

Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Spájanie kovov.

Rozoberateľné a nerozoberateľné. Zváranie kovov a zliatin. Zváranie tavné, odporové a špeciálne zváranie Princíp, výhody a nevýhody, použitie v praxi.

Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Nové technológie spracovania kovov - mechanické, elektrochemické a tepelné. Princíp, stroje a zariadenia, nástroje, klasifikácia pohybov, materiály, výhody a nevýhody, využitie v praxi.

Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Povrchové úpravy kovov.

Základné technológie povrchovej úpravy kovov mechanické, chemické, pokovovanie, nátery a povlaky, výhody a nevýhody, aplikácie v praxi.

Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Základné vlastnosti kovových materiálov.

Skúšky mechanických a technologických vlastností kovov, nedeštruktívne skúšky materiálov.

Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Grafická komunikácia, Mechanika

Didaktické otázky rozvoja schopností a zručností pre technické kreslenie. Rozvoj schopností a zručností zobrazovať a čítať zobrazené, kresliť náčrt a vyhotoviť technický výkres. Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Didaktické otázky rozvoja priestorovej, geometrickej predstavivosti. Organizácia a riadenie procesov rozvíjajúcich geometrickú predstavivosť žiakov základnej školy v rámci výučby predmetu technika. Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Technická mechanika – časť kinematika. Aplikácia didaktických princípov na procesy porozumenia problematiky pohybu telies. Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Technická mechanika – časť dynamika. Aplikácia didaktických princípov na procesy porozumenia problematiky príčin pohybu telies. Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Drevo, plasty

Makroskopická a mikroskopická stavba dreva.

Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Tvar a funkcia časti stromu, výživa stromu, environmentálny prínos.

Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Fyzikálne a mechanické vlastnosti dreva, porovnanie.

Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Voda v dreve a jej vplyv na vlastnosti dreva, praktické využitie.

Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Plastické látky, vlastnosti - kladné a záporné charakteristiky.

Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Plastické látky a ich rozdelenie podľa východiskových surovín, podľa správania sa k teplu, podľa druhu reakcie a pod.

Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Spracovanie plastov, recyklácia, odpadové materiály.

Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Literatúra:

Šoltés J. - Litecká J.: Materiály a technológie 1 - Základné technické materiály. PU Prešov 2016

Elektrotechnické disciplíny

Jednosmerný obvod a metódy jeho riešenia. Kirchhoffové zákony; metóda slučkových prúdov; metóda superpozície ([1] str. 77-120). Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Radenie elektrických odporov - Sériové, paralelné, sério-paralelné radenie elektrických odporov. Transfigurácia radenia trojuholníka na hviezdu (V[1]str. 63-70). Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Základy elektrostatiky - Coulombov zákon. Kapacita. Kondenzátory a ich radenie. ([1] str. 126-145). Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Magnetické pole a jeho vlastnosti. Vznik magnetického poľa. Veličiny charakterizujúce magnetické pole (intenzita, indukcia, magnetický tok) a jednotky týchto veličín. Magnetické vlastnosti látok, Magnetické obvody a ich riešenie (Hopkinsonov zákon) ([1] str. 157-180). Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uveďte tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Pohyb prúdovodiča v magnetickom poli. Silové účinky magnetického poľa, pravidlo ľavej ruky, vzájomné pôsobenie dvoch vodičov ([1] str. 181-185). Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uved'te tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Elektromagnetická indukcia. Faradayov a Lencov zákon. Vznik sínusového priebehu napätia a prúdu. Okamžitá, maximálna, efektívna, stredná hodnota striedavého napätia a prúdu ([1] str. 190-210). Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uved'te tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Elektrická práca, elektrický výkon ([1] str. 61-65). Aplikácia učiva v technickej a školskej praxi (uved'te tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Základy výroby, elektrickej energie. Zdroje elektrickej energie. Vodná elektrárň. Tepelná elektrárň. Atómová elektrárň. Aplikácia v školskej a technickej praxi ([2] str. 43-48). Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uved'te tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Základy rozvodu a použitia elektrickej energie. Rozvod elektrickej energie od elektrárni k spotrebiteľovi. Fázový a Neutrálny a Ochranný vodič. Bezpečnosť pri obsluhu elektrických zariadení. Zásuvky, pohyblivé prírody a ochrana kovových kostier elektrospotrebiteľov. Svetelné obvody. ([2] str. 48-62) Aplikácia učiva školskej v technickej praxi (uved'te tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Elektrické stroje točivé. Základná pojmológia, fyzikálny princíp a konštrukcia alternátor, dynamo, jednosmerné elektromotory ([2] str. 15-33), striedavé elektromotory. Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uved'te tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Elektrické stroje netočivé. Princíp transformátora. Typy a druhy transformátorov. Auto-transformátor. Indukčná pec ([2] str. 35-41). Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uved'te tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Rezistor, kondenzátor, cievka. Zatriedenie, označenie, konštrukcia, vlastnosti, použitie, meranie. Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi [3] (uved'te tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Polovodičová dióda. Zatriedenie, označenie, konštrukcia, vlastnosti, použitie meranie. [3] Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uved'te tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Optoelektronické prvky (fotorezistor, fotodióda, LED dióda, fototranzistor). Zatriedenie, označenie, konštrukcia, vlastnosti, použitie, meranie [3]. Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uved'te tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Tranzistor bipolárny a unipolárny. Zatriedenie, označenie, konštrukcia, vlastnosti, použitie [3]. Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uved'te tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Zosilňovače, rozdelenie, základné pojmy a vlastnosti. Nízkofrekvenčný zosilňovač. Operačný zosilňovač [3]. Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uved'te tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Definícia logického obvodu. Globálne delenie logických obvodov (kombinačné, sekvencné). Prevod čísla z dvojkovej do desiatkovej sústavy a naopak ([4] str. 48-54.,11-24). Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uved'te tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Základné logické členy AND, OR, INV (matematický zápis, tabuľka pravdivostných hodnôt, schematická značka, príklad na kontaktnú realizáciu) ([4] str. 71-73). Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uved'te tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Odvozené logické členy NAND, NOR, (matematický zápis, tabuľka pravdivostných hodnôt schematická značka, príklad na kontaktnú realizáciu), ([4] str. 74-75). Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uved'te tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Vzťahy medzi základnými a odvozenými logickými členmi. Technická a technologická realizácia logických členov ([4] str. 77-91). Aplikácia učiva v školskej a technickej praxi (uved'te tematický okruh, špecifické ciele a možnosti využitia daného vzdelávacieho obsahu na vyučovacej hodine ZŠ a SŠ).

Literatúra:

[1] Voženílek: Elektrotechnika I., SPN, výučbový materiál

[2] Bernát, M., Elektrotechnika II. Skriptum, PU Prešov

[3] Tkáč, O., Prednášky

[4] Bernát, M., Číslicová technika (prednášky v e podobe).

Didaktika techniky

Didaktika technickej výchovy / techniky – vývoj, predmet a metódy skúmania, vzťah didaktiky technickej výchovy / techniky k ostatným vedám, systém didaktiky technickej výchovy / techniky.

Technická výchova / technika - stručný prehľad histórie pracovnej a technickej výchovy. Súčasnosť a perspektívy technického vzdelávania v ZŠ.

Obsah vzdelávania v technickej výchove / technike - učivo, teórie výberu učiva, prvky učiva.

Obsah vzdelávania v technickej výchove / technike - didaktická analýza učiva a postup pri tejto analýze.

Základné pedagogické dokumenty v technickej výchove / technike – charakteristiky jednotlivých dokumentov a ich využívanie v školskej praxi.

Miesto technickej výchovy / techniky v štúdiu na ZŠ - systém, ciele, obsah.

Medzipredmetové vzťahy v technickej výchove / technike, delenie medzipredmetových vzťahov, príklady aplikácie v technickej výchove / technike. Medzipredmetové vzťahy v ponímaní školskej reformy.

Didaktické zásady - základné pojmy, požiadavky, uplatňovanie didaktických zásad v technickej výchove / technike.

Ciele vyučovania v technickej výchove / technike - základné pojmy, druhy cieľov, požiadavky na ciele, postup pri určovaní špecifických cieľov vyučovacieho procesu, napr. vyučovacej hodiny.

Ciele vyučovania v technickej výchove / technike - základné pojmy, taxonómie cieľov vyučovacieho procesu. Práca učiteľa techniky s vyučovacími cieľmi.

Organizačné formy vyučovania v technickej výchove / technike - základné pojmy, charakteristika, voľba a príklady aplikácie organizačných foriem používaných v technickej výchove / technike.

Vyučovacia hodina - typy, štruktúry a osobitosti vyučovacích hodín technickej výchovy / techniky.

Exkurzia z technickej výchovy / techniky - druhy exkurzií, postup realizácie.

Diferenciácia na hodinách technickej výchovy / techniky - základné pojmy, druhy diferenciácie a jej uplatňovanie na hodinách technickej výchovy / techniky.

Vyučovacie metódy - základné pojmy, klasifikácia vyučovacích metód, kritéria optimálneho výberu vyučovacích metód, všeobecnodidaktické metódy.

Motivácia žiakov v technickej výchove / technike - základné pojmy, ciele motivácie, druhy motívov, motivačné metódy v technickej výchove / technike.

Aktivita a tvorivosť žiakov na hodinách technickej výchovy / techniky - základné pojmy, činitele výchovno – vzdelávacieho procesu rozvíjajúce aktivitu a tvorivosť žiakov.

Preverovanie, hodnotenie a klasifikácia výsledkov vyučovacieho procesu v technickej výchove / technike - základné pojmy, funkcie a metódy preverovania a hodnotenia v technickej výchove / technike.

Didaktické prostriedky v technickej výchove / technike - základné pojmy, klasifikácia, požiadavky na uplatňovanie didaktických prostriedkov v technickej výchove / technike. Požiadavky na pracovný námet.

Osobnosť učiteľa technickej výchovy / techniky - požiadavky, zložky osobnosti učiteľa technickej výchovy / techniky.

Plánovanie učebného procesu v technickej výchove / technike - druhy plánov, požiadavky na plánovacia činnosť učiteľa.

Príprava učiteľa technickej výchovy / techniky na vyučovaciu hodinu (jednotku - príprava samotného učiteľa, postup pri vyhotovení prípravy na vyučovaciu hodinu (jednotku).

Modernizácia výchovno-vzdelávacieho procesu v technickej výchove / technike - základné pojmy, ukazovatele efektívnosti, oblasti možných modernizačných prístupov v technickej výchove / technike.

Bezpečnosť a hygiena na hodinách technickej výchovy / techniky - základné pojmy, faktory vplývajúce na úrazovosť žiakov, druhy ohrozenia žiakov. Základné požiadavky bezpečnosti a hygieny práce v technickej výchove / technike.